

Червень 2000 р.

Текст промови

Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні

Зовнішня політика та політика безпеки під час головування Німеччини в раді ЄС

Через декілька тижнів, з 1 липня 2020 року, Німеччина перебирає на себе планове головування в Раді ЄС. У центрі уваги перебуває питання європейської дієздатності з огляду на зростаючу кількість глобальних криз і ознаки перерозподілу сил у міжнародних відносинах. Очікування від майбутнього головування досить високі. У зв'язку з цим 27 травня 2020 року Фонд Конрада Аденауера провів у Берліні захід, на якому Федеральний канцлер д-р Ангела Меркель у своїй промові окреслила напрямки зовнішньої політики та політики безпеки під час німецького головування в Раді ЄС. Великою мірою вони визначатимуться пандемією COVID-19 і її жорсткими наслідками. Утім, не зникли і виклики, що існували ще до пандемії – через кризу в системі охорони здоров'я вони скоріше посилилися. У зв'язку з великою важливістю питань зовнішньої політики та політики безпеки для України Представництво Фонду Конрада Аденауера (м. Київ) переклало текст виступу Федерального канцлера д-ра Ангели Меркель на українську мову. Переклад слугує для загального інформування і не є офіційним. З оригіналом виступу можна ознайомитися тут:

Німецькою мовою:

<https://www.bundeskanzlerin.de/bkin-de/aktuelles/rede-von-bundeskanzlerin-merkel-im-rahmen-der-veranstaltung-aussen-und-sicherheitspolitik-in-der-deutschen-eu-ratspraesidentschaft-der-konrad-adenauer-stiftung-am-27-mai-2020-1755884>

Переклад на англійську:

<https://www.bundeskanzlerin.de/bkin-en/news/speech-by-federal-chancellor-angela-merkel-at-the-konrad-adenauer-stiftung-event-on-foreign-and-security-policy-during-germany-s-eu-council-presidency-berlin-27-may-2020-1757450>

Зовнішня політика та політика безпеки під час головування Німеччини в раді ЄС

Промова Федерального канцлера Ангели Меркель у рамках заходу Фонду Конрада Аденауера, м. Берлін, 27 травня 2020 р.

[*] Коли Фонд Конрада Аденауера планував захід, що відбувається сьогодні, світ був іншим. Нещодавно розпочалося нове десятиріччя, а з такими моментами завжди пов'язуються сподівання на те, що у світі буде більше миру, стабільності та добробуту. Ще декілька тижнів тому країни-члени Євросони впевнено ішли курсом економічного зростання. Німеччина виходила на шостий рік із збалансованим федеральним бюджетом. Само собою зрозумілими стали для громадян Європейського Союзу поїздки в межах Шенгенської зони – у справах або приватні, без контролю на внутрішніх кордонах, без медичних масок.

Ще декілька тижнів тому важко було уявити собі, що зовсім незабаром вільні демократії будуть змушені вживати масштабних заходів на кшталт обмежень на пересування та контакти, що і в нашій країні стало найсерйознішим обмеженням прав громадян на свободу з часів створення Федеративної Республіки Німеччина. Ці рішення належать до найскладніших за весь час мого перебування на посаді Федерального канцлера Федеративної Республіки Німеччина. Адже цей вірус є й залишиться зневагою демократії.

Пандемія коронавірусу перевернула наш світ шкереберть, а разом із цим – і плани на час головування Німеччині в Раді ЄС, що за планом розпочинається 1 липня й триватиме півроку. У центрі уваги опинилося подолання кризи. Але водночас ми хочемо й надалі відстежувати в цих рамках раніше заплановані напрямки та теми майбутнього, зокрема, щодо того, як нам розвивати діджиталізацію та зміцнювати роль Європи як якоря стабільності у світі. Пандемія коронавірусу показала, як фундаментальні, докорінні зрушення примушують нас ухвалювати короткострокові рішення з дуже довгостроковими наслідками.

Дякую Фонду Конрада Аденауера за запрошення на захід, що надає можливість зрозуміти, яке місце цей справді трансформуючий розвиток подій посідає у сфері зовнішньої політики та політики безпеки. Розуміння цього місця, якому Ви присвятили нинішній захід, важливе й тому, що неприємні виклики вимагають від нас політичних мислення та дій.

Так, з одного боку від усіх нас очікується, що ми дотримуватимемося вимог щодо уникнення контактів і мінімальної відстані у спілкуванні з рідними та друзями, знайомими та колегами, тобто з усіма людьми, з якими живемо не під одним дахом, тим самим через дистанцію виявляючи свою турботу. З іншого боку в умовах кризи вирішальною є можливість зробити європейську сім'ю ще більш згуртованою. Адже вірус не знає кордонів, і тому наша відповідь як Європейського Союзу полягає в тому, що ми не маємо замикатися в межах національних кордонів окремих держав. Ми повинні допомагати одне одному скрізь, де можливо. Адже ми знаємо, що і Німеччині в довгостроковій перспективі йдеться добре тільки тоді, коли добре йдеться Європі. І навпаки: Європі добре, коли Німеччина сильна в економічному та політичному плані.

Попри всю невизначеність, з якою ми зіткнулися, одне для мене ясно вже зараз: Європа може вийти з кризи сильнішою, ніж увійшла в неї. А для того, щоб відповісти цій вимозі, для мене існує така мета, як європейська згуртованість і європейська солідарність – зокрема, саме під час цієї пандемії. Це – мета спільного та

спрямованого в майбутнє подолання кризи, що визначатиме головування Німеччини в Раді ЄС.

На початку пандемії солідарність мусила швидко і на практиці стати частиною нашого життя, коли йшлося, наприклад, про постачання медичного обладнання для особливо сильно уражених європейських партнерів, прийняття важко хворих пацієнтів із цих країн і безпрецедентна акція повернення спільно з багатьма німецькими громадянами, зокрема, і громадян інших європейських держав з-за кордону додому.

Для сталого економічного відновлення, що забезпечувало б взаємне наближення та згуртованість, звичайно, потрібно значно більше. Нам потрібно докласти неймовірних зусиль для того, щоб дати відповідь на цей неймовірний виклик. Цій меті слугують і пропозиції, представлені декілька днів тому французьким Президентом Емманюелем Макроном і мною. Сьогодні свою пропозицію додала і Європейська Комісія. Я вже зараз радю подальшим консультаціям у колі глав держав і урядів країн ЄС, на яких Німеччина та Франція діятимуть спільно та цілеспрямовано.

Але мені хочеться ще більшого. Мені хочеться, щоб Європейський Союз саме під час кризи продемонстрував також глобальну солідарність і взяв на себе ще більшу відповідальність. Багато де пандемія призведе до загострення існуючих конфліктів і проблем, тому вона виступає випробуванням на міцність дієздатності Європейського Союзу в реалізації зовнішньої політики та політики безпеки. Тим більше ми повинні відстоювати цінності, за які виступаємо в рамках Європейського Союзу – солідарність, демократію, свободу та захист гідності кожної людини – і у світі. Це стосується і співпраці з нашими партнерами у світі, які, можливо, ще сильніше за нас будуть уражені наслідками пандемії коронавірусу.

Отже, з одного боку під час головування в Раді ЄС наш погляд буде спрямований всередину, де нестача фінансів і відбудова економіки країн ставитимуть нас перед необхідністю приймати важкі й виважені рішення. З іншого боку нам завжди треба буде пам'ятати про те, наскільки важливою саме в теперішній ситуації є наша діяльність у всьому світі.

Європа здобула собі за минулі роки славу надійного партнера – гідного довіри партнера по переговорах на міжнародних форумах або, наприклад, в «Іранському досьє», у консультативній місії з реформування цивільної безпеки в Україні або в місії з навчання військових у Малі. З цього нам і треба виходити. Саме у світі, що втратив стабільність, наш європейський інтерес і полягає в тому, щоб стати якорем стабільності. Європейському Союзу як проекту окремих держав притаманно підтримувати співіснування багатьох сторін на основі певних правил. Під час кризи це має більше значення, ніж будь-коли.

Те, що ми як Європейський Союз зможемо виступити лідером у глобальному докладанні зусиль, нещодавно показала конференція країн-донорів, ініційована Європейською Комісією. Вісім мільярдів доларів США було зібрано на розробку, виготовлення та поширення вакцини, терапевтичних препаратів і діагностичних засобів. Німеччина та Франція масштабно долучилися до цієї справи.

Я бачу в головуванні Німеччини в Раді ЄС шанс ще більше розвинути Європу як солідарну, дієву та формуючу силу, що візьме на себе відповідальність за мир і безпеку у світі.

З огляду на це одним із напрямків зовнішньої політики під час нашого головування в Раді ЄС стануть, наприклад, відносини Європи з Китаєм. Європейський Союз має великий стратегічний інтерес у тому, щоб активно розбудовувати співпрацю з Китаєм – одним із важливих гравців цього сторіччя. Під час переговорів я раз у раз спостерігаю за тим, як дивуються китайці, коли чують про те, що зараз багато говорять про розвиток їхньої країни. Тому що у їхньому самосприйнятті ця цивілізація, що

налічує 5 000 років, тільки-но повертається на центральне місце світової арени, що вона займала протягом століть. Тому при розвитку наших відносин у майбутньому йтиметься не лише про розбудову обсягів торгівлі або підтримку протокольних стосунків, а і про те, що ми, європейці, маємо усвідомити, з якою рішучістю Китай претендує на провідне місце в існуючих структурах міжнародної архітектури. Але ми маємо не тільки усвідомити це, а з упевненістю у власних силах прийняти цей виклик.

Тому під час нашого головування в Раді ЄС на порядку денному перебуватиме низка тем щодо наших відносин із Китаєм. Ми хочемо вийти на підписання інвестиційної угоди, переговори про яку тривають уже багато років. Визнаю, це – дуже амбітні наміри. Ми хочемо досягти поступу в галузі захисту клімату та довкілля. Ми хочемо сприяти розвитку глобального здоров'я та обмінюватися думками про те, як ми можемо підвищити нашу прозорість при глобальних пандеміях. Окрім цього, ми хочемо обмінятися думками щодо існуючих відносин із Африкою та розробити заходи щодо покращення координації нашої діяльності з використанням необхідних стандартів, що забезпечуватимуть сталий розвиток.

Всі ці теми навколо відносин між ЄС і Китаєм, власне кажучи, є доволі амбітними. На додаток до цього Китай, звісно, є не просто якимось партнером і конкурентом, це – країна, з якою існують докорінні розбіжності в питаннях правової держави, свободи, демократії та прав людини, варто згадати лише про ситуацію в Гонконзі та про принцип «Одна країна, дві системи». Але той факт, що нас розділяють фундаментальні підходи, не може стати аргументом проти обміну думками, діалогу та співпраці, особливо в часи, коли ми переживаємо загострення протистояння між США та Китаєм. Навпаки, відкритий, критично-конструктивний діалог зараз важливіший, ніж будь-коли, для ствердження наших європейських цінностей і інтересів.

Наступним напрямком нашої зовнішньої політики в цьому році стане Африка. На жовтень запланований саміт ЄС із Африканським Союзом. Він слугує меті поглибленого партнерського співробітництва. При цьому свою роль відіграватиме, звичайно – але не тільки – спільна боротьба з коронавірусом. Утім, уже зараз можна передбачити, що багато країн Африки серйозно потерпатимуть через соціально-економічні наслідки пандемії. Тобто нам треба спільно знайти відповідь на запитання, як можна пом'якшити ці наслідки. Водночас ми можемо багато в чому повчитися від африканських країн, що мають власний досвід у обходженні з пандеміями. Такі теми, як клімат, міграція, сталий економічний розвиток і, звісно, мир та безпека – і це лише декілька прикладів – стануть предметом наших перемовин із Африкою.

Усе це – сфери, у яких Німеччина та Європа значно посилили свою політичну активність протягом останніх років.

Подивимося, наприклад, на громадянську війну в Лівії. На Берлінській конференції з питань Лівії у січні було зроблено внесок до підтримки мирних ініціатив Організації Об'єднаних Націй. Розвиток ситуації в Лівії протягом останніх тижнів показав, що шанс стабілізувати країну з'явиться лише тоді, коли сторони погодяться з узгодженим із Організацією Об'єднаних Націй проектом угоди про припинення вогню й повернуться за стіл переговорів. Крім Лівії, у рамках Спільної політики безпеки та оборони Європейського Союзу треба опікуватися тим, щоб європейські операції та місії продовжувалися, наскільки це є можливим. Цього можна буде досягти лише у щільній узгодженості дій із такими партнерами, як Організація Об'єднаних Націй.

З окресленими викликами на світовій арені Європа не зможе впоратися самотужки. Європі потрібні партнери та союзники, щоб спільними зусиллями долати ключові виклики нашого часу та зростати завдяки цьому.

Основним партнером Європи є Сполучені Штати Америки. При цьому я, звичайно, усвідомлюю, що співпраця з Америкою зараз розвивається складніше, ніж ми цього

бажали б. Це стосується як кліматичної, так і торговельної політики, а зараз – ще й питання щодо значення міжнародних організацій у боротьбі з пандемією коронавірусу. Тим не менше я глибоко переконана в тому, що трансатлантичні відносини, співпраця та союз із США та НАТО є і залишаться центральною, несучою опорою нашої зовнішньої політики та політики безпеки. Не лише збереження, а зміцнення цієї опори відповідає нашим споконвічним національним і європейським інтересам. Адже у підтримці глобального порядку, миру та стабільності, у подоланні серйозних питань нашого часу ми залежимо одне від одного. Лише так ми зможемо надати нашим завданням у світі переконливості та значущості.

Нам не можна забувати, що Європа не є нейтральною. Європа – частина політичного Заходу. Якщо Європа хоче ствердитися сама та ствердити свої цінності у світі, – а ми хочемо цього, ми маємо це зробити – то ми повинні розуміти, що це вдасться лише тоді, коли ми ще сильніше, ніж раніше, візьмемо свою долю у власні руки, а також діятимемо як надійний партнер західної спільноти цінностей і інтересів. Для мене і те, і інше – одне ціле. Це – дві сторони однієї медалі.

Це, звісно, визначає і наші відносини з Росією. Є чимало вагомих причин для того, щоб бути зацікавленим у добрих відносинах із Росією. До них належать географічна наближеність і спільна історія, глобальні виклики та економічні взаємозв'язки. Зі свого боку найбільша країна Землі, звичайно, також має багато резонних причин для конструктивних відносин із Європейський Союзом і Німеччиною.

Тому я з самого початку перебування на посаді канцлера виступаю за критично-конструктивний діалог і мирне співіснування. Підставою для цього може бути лише розуміння того, що в міжнародних відносинах чинним є не право сильнішого, а сила права. Для нас, наприклад, само собою зрозумілим у зовнішніх відносинах є дотримання Гельсінського заключного акту та Європейської конвенції з прав людини. Цей канон цінностей і правил Росія знову порушила. Росія створила безпосередньо по сусідству із собою пояс нерозв'язаних конфліктів і всупереч нормам міжнародного права анексувала український півострів Крим. Вона підтримує маріонеточний режим у районах Східної України й атакує західні демократії гібридними засобами, зокрема, і Німеччину.

Безсумнівно, ми й надалі опікуватимемося Росією під час головування в Раді ЄС. Ми називатимемо випадки нехтування фундаментальних правил міжнародного права своїми іменами. У разі, якщо не буде поступу в мінському процесі, нам доведеться зберегти в силі існуючі санкції.

З іншого боку, головування в Раді ЄС створює можливість надання нових імпульсів цим відносинам. Варто згадати лише про такі напрямки, як Лівія, Сирія, захист клімату, глобальне здоров'я... Так ми, спираючись на наші принципи та проявляючи активність, надамо виразності нашим цінностям.

Вірус діаметром у 140 нанометрів вивільнив силу глобальної дії. Наслідки пандемії великою мірою визначатимуть спільну європейську зовнішню політику та політику безпеки протягом невизначеного часу. Під час нашого головування в Раді ЄС ми хочемо зробити свій внесок до внутрішнього зміцнення Європи, щоб і у відносинах зі світом ми могли виступати як солідарний якір стабільності. Ми хочемо разом вивести Європу на новий рівень міцності.

Конрад Аденауер мав рацію, коли сказав свої відомі слова, що я хотіла б процитувати на завершення: «Єдність Європи була мрією кількох людей. Вона стала надією багатьох. Сьогодні це – необхідність для нас усіх». У цьому сенсі бажаю всім нам багато сил для виконання завдань, що лежать перед нами, дякую ще раз Фонду Конрада Аденауера за запрошення!

Неофіційний переклад: Сильвестров Ю., Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні (Київ).

* Вітання/звернення до окремих учасників заходу випущено.

Konrad-Adenauer-Stiftung e. V.

Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні (Київ)
office.kiev@kas.de

www.kas.de

Der Text dieses Werkes ist lizenziert unter den Bedingungen von „Creative Commons Namensnennung-Weitergabe unter gleichen Bedingungen 4.0 international“, CC BY-SA 4.0 (abrufbar unter: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.de>)